

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΣΤ'

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 3 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1938

ΑΡΙΘ 48

Η ΑΘΑΝΑΣΙΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Δ'

Κατὰ πάντα, λοιπόν, τὰ μέχρι τοῦδε ἀναπτυχθέντα, εἶνε πραγματικότης ἡ πέραν τοῦ τάφου ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου.

Ἡ εἰς τὴν ἀθανασίαν ὁμῶς τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου πεποιθήσις δὲν ἀποτελεῖ τὸ ὅλον τῆς ἐσχατολογικῆς περὶ αὐτοῦ ἀληθείας, καί, ἐπομένως, μόνη αὕτη ἡ γνῶσις δὲν ἱκανοποιεῖ τὴν ἀνθρωπίνην ψυχὴν. Διότι ὁ ἄνθρωπος θέλει προσωπικὴν τὴν ἀθανασίαν, ἐννοεῖ δηλ. συνειδητὴν τὴν μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ σώματος συνέχισιν τῆς ζωῆς τοῦ ἐγώ του· τὸ «ἔχω τι συνειδητόν», ὅπερ ἀποτελεῖ τὴν αὐτοσυναίσθησιν τῆς ὄντικτότός του, θέλει νὰ νοῆ ἀδιάκοπον ὑπὸ τοῦ γεγονότος τοῦ σωματικοῦ του θανάτου, μὴ ἀναλυόμενον δὲ εἰς τὴν πανθεϊστικὴν κοσμικὴν ψυχὴν, ἀλλὰ διατηροῦν καὶ συνεχίζον τὸν προσωπικὸν χαρακτήρα του. Διὰ τοῦτο τὴν πλήρη ἱκανοποίησιν του εὐρίσκει ὁ ἄνθρωπος μόνον εἰς τὴν χριστιανικὴν διδασκαλίαν περὶ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν, διὰ τῆς ὁποίας οὐ μόνον συμπληροῦται καὶ διασαφεῖται ἡ περὶ ἀθανασίας τῆς ψυχῆς ἀλήθεια, ἀλλὰ καὶ πιστεύεται ἡ ἀθανασία ὡς τόσοσιν προσωπικὴ, ὥστε νὰ μετέχη αὐτῆς καὶ αὐτὸ τὸ ἀτομικὸν του σῶμα, μεθ' οὗ ἡ ψυχὴ, συναποτελέσασα τὴν ἀνθρωπίνην ἀτομικότητα, συνεβίωσεν καὶ συνειργάσθη κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἐπιγείου ζωῆς τῆς. Κατὰ τὴν χριστιανικὴν, δηλαδὴ, διδασκαλίαν, οὐχὶ ἡ ψυχὴ μόνη, ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος ἐν τῇ ψυχοσωματικῇ ἀριότητι του εἶνε ἀθάνατος.

Ἐξ ὑπαινιγμῶν τινῶν ἐν τῇ ΠΔ καὶ τῇ ΚΔ προκύπτει ὅτι ἡ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν δὲν ἔκειτο ὅλως ἔξω τοῦ κύκλου τῆς ἐβραϊκῆς θρησκείας· παρὰ τὴν σπάνιν ὁμῶς, τὴν ἀοριστίαν καὶ τὴν ἀσάφειάν των, διὰ τὴν χριστιανικὴν διδασκαλίαν ἀπετέλεσαν ὀπωσθήποτε ἔδαφος πρόσφορον πρὸς ἀσφαλῆ θεμελίωσιν τῆς. Προκειμένου δὲ τοῦ λόγου περὶ τοῦ ἐθνικοῦ κόσμου, ἡ διδασκαλία τὸ πρῶτον εἶχεν ἐξαγγελθῆ πρὸς τοὺς ἀθηναίους φιλοσόφους ὑπὸ τοῦ ἀπ. Παύλου, ὅταν οὗτος ἐπεσκέφθη τὰς Ἀθήνας προερχόμενος ἐκ Βερροίας, ἐχαρκτηρίσθη δ' ὑπ' αὐτῶν «ὡς ξένον δαιμόνιον καταγγεῖλαι» διότι «ἐξένιζεν» εἰς τὰς ἀκοάς των ἕνεκα τῶν περὶ τῆς ὕλης καὶ τοῦ σώματος ὡς ἀρχῆς καὶ ἔδρας τοῦ κακοῦ φιλοσοφικῶν θεωριῶν. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι καὶ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ φιλοσοφίᾳ ἀπώτατοί τινες καὶ ἀμυδροῦτατοί ὑπαινιγμοὶ διακρίνονται παρὰ τῷ Ἀναξαγόρᾳ ἐν τῇ περὶ ἀποκαταστάσεως τῶν πρὸς καιρὸν διὰ τοῦ θανάτου ἀφανιζομένων ἀτομικῶν μορφῶν ἐν σχέσει πρὸς τὰς ἰδέας του περὶ τοῦ ἀμε-

ταβλήτου τῶν σπερμάτων, ἀόριστα δὲ τινα λέγει καὶ ὁ Εὐσέβιος περὶ ἀναβιώσεως περὶ τετελευτηκότων παρὰ Πλάτωνι, καὶ ὁ Αὔγουστίνος δὲ ὑπολαμβάνει τὸν Πλάτωνα οὐχὶ ὅλως ξένον πρὸς τὴν ἰδέαν τῆς ἀναστάσεως, μολονότι οὗτος δέχεται τὰς ἡδὴ διὰ τῆς φιλοσοφίας καθαρθείσας ψυχὰς ὡς ζώσας ἄ-ευ σωματιῶν. Μόνον παρὰ τοῖς στωικοῖς προφαίνεται σαφεστέρα ἡ περὶ ἀναστάσεως δόξα ὅπου ὁμιλοῦν περὶ «ἀποκαταστάσεως», μετὰ τὸ τελευτήσαι, «εἰς τοῦτο ἐν ᾧ ἐσμὲν σχῆμα», ὁ δ' Εὐσέβιος δὲν διστάζει νὰ χαρακτηρίσῃ τὴν στωικὴν ταύτην ἀποκατάστασιν ὡς «ἀνάστασιν». Τέλος δὲ, καὶ εἰς τὸ μεταγενέστερον ἑλληνικὸν ἔπος ὑποφαίνεται ἰδέα τις ἀθανασίας τῆς ἀρτίας—τῆς ψυχοσωματικῆς—ἀνθρωπίνης φύσεως ἐν τῷ χρησμῷ, ὁ ὁποῖος εἶπε περὶ τοῦ ἐσχάτου τῶν ἠρώων Κλεομήδους ὅτι ἔτυχεν ἀθανασίας σωματικῆς. Ἐξ ἄλλου δ' εἶνε γνωστὰ καὶ τὰ ἐν τισιν ἀρχαίαις θρησκείαις μυθολογούμενα περὶ ἀναστάσεως, φέρ' εἰπεῖν, τοῦ Ἄττιος, τοῦ Ὀσίριδος ἢ τοῦ Μίθρα.

Ἄλλὰ τὰ ἀμυδρὰ ταῦτα ἐσχατολογικὰ τῆς προχριστιανικῆς ἀρχαιότητος ψήγματα τοῦ «σπερματινοῦ λόγου» ἦσαν τόσοσιν συγκεχυμένα καὶ ἀσαφῆ, ὥστε δὲν δύναται νὰ γείνη σοβαρὸς λόγος περὶ θετικῆς καὶ ἀρτίας τινὸς ἰδέας τῶν ἀρχαίων περὶ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν. Καὶ αὐτοὶ οἱ θιασῶται τῆς μετεμψυχώσεως πόρρω ἀπέειχον τῆς ἰδέας ταύτης, ἐφ' ὅσον ἐθεώρουν τὴν μετεμψυχώσιν ὡς ποινὴν τῆς ψυχῆς διὰ τὰ ἐν τῷ προτέρῳ σώματι ἡμαρτημένα. Διὰ τούτους, λοιπόν, τοὺς λόγους οἱ μὲν ἐθνικοὶ «ἐχλεύαζον» τὴν χριστιανικὴν περὶ ἀναστάσεως νεκρῶν πίστιν—ὡς ἀναφέρουν αἱ «Ἱστορίαι Ἀποστόλων»—χαρακτηρίσαντες αὐτὴν ὡς ἀδιόρθωτον ἀφιλόσοφον βαρβαρισμόν, οἱ δὲ ἐξ αὐτῶν μετὰ διστακτικῆς σκέψεως διατεθέντες πρὸς τὸ ἄκουσμα ἐζήτουν παρὰ τοῦ Ἀποστόλου πίστωσιν χρόνου διὰ νὰ διακριβώσουν κατὰ πόσον αὕτη εἶνε συμβιβαστὴ πρὸς τὰς φιλοσοφικὰς δοξασίας των («ἀκουσόμεθά σου πάλιν περὶ τούτου»). Ἐντεῦθεν οἱ ἀρχαῖοι ἀπολογηταὶ ἠσθάνθησαν τὴν ἀνάγκην νὰ στηρίξουν ἀπέναντι τῶν ἐθνικῶν τὸ δόγμα τοῦτο τῆς νέας θρησκείας, ἐκ τοῦ ὁποίου σαφεστέρα μὲν καὶ θετικωτέρα ἀπέβαιναν ἢ περὶ τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς ἰδέα, ἐπετυγχάνετο δὲ ἡ ὀλοκληρώσις τοῦ κύκλου τῶν ἐσχατολογικῶν ἰδεῶν διὰ τοῦ γεγονότος τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἡ ὁποία ἀπετέλει τὴν ἀπαραίτητον προῦτόθεν τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν. Ἄλλ' οἱ ἀπολογηταὶ ἐκεῖνοι, ἀμυνόμενοι τοῦ δόγματος τούτου πρὸς τοὺς μήπω δεχθέντας τὴν θεότητα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐθνικούς, ἐπομένως δὲ καὶ τὴν ἀνάστασιν αὐτοῦ, τὰ ὑπὲρ τῆς ἀναστάσεως

τῶν νεκρῶν ἐπιχειρήματα τῶν προσεπάθουν νὰ ἀντλοῦν μᾶλλον ἐκ τῆς λογικῆς καὶ τῆς ἠθικῆς, σπινώως δὲ παρ' ἑαυτοὺς εἰς τὸ ἀπὸ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπιχείρημα.

Οὕτω π. χ. ὁ μὲν Ἰουδαῖος, πρὸς τοὺς ἐθνικούς, ἀπιστοῦντας εἰς τὴν ἀνάστασιν νεκρῶν «διὰ τὸ μήτι εὐρακέναι ὑμᾶς ἀναστάντα νεκρῶν», ἐπιχειρεῖ νὰ ἀποδείξῃ τὸ μὴ ἀδύνατον αὐτῆς εἰς τὸν Θεόν, τῆς δυνάμεως τοῦ ὁποίου τεκμήρια εἶνε ἡ δημιουργία τοῦ κόσμου καὶ ἡ πλάσις τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ παράδειγμα τοῦ γεγονότος—λέγει ὁ Ἰουδαῖος—δὲν ἀποτελεῖ κώλυμα πρὸς ἀποδοχὴν του, ἐφ' ὅσον ἤδη παραδεχόμεθα, φέρ' εἰπεῖν, τὴν γέννησιν τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ὁποία εἶνε οὐχ ἥττον παράδοξος· οὐδὲ δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ σὰρξ ἀναξία τοῦ Θεοῦ ἐφ' ὅσον εἶνε θεόπλαστος, οὐδὲ ἀμαρτάνει ἀνευ τῆς ψυχῆς· λαμβανόμενης δ' ἐξ ἄλλου ὑπ' ὄψιν τῆς διφυοῦς συστάσεως τοῦ ἀνθρώπου—ἐκ σώματος καὶ ψυχῆς—λογικὸν καὶ ἀκόλουθον εἶνε νὰ κληθῇ καὶ εἰς τὴν ἀνάστασιν ἄριστος καὶ ἀκέραιος· ἄλλως, ὁ Θεὸς θὰ ἐχρηματηρίζετο ὡς φθονερός καὶ ἀχάριστος ἐὰν προώριζε μόνην τὴν ψυχὴν εἰς τὴν σωτηρίαν. Ὁ δὲ Θεόφιλος οὕτως τὴν πίστιν εἰς τὴν ἀνάστασιν θεωρεῖ παράλογον, ἐφ' ὅσον «πάντων πραγμάτων ἡ πίστις προηγείται», παρὰπέμπει δὲ εἰς τὴν «πάντα ἐνεργουμένην» σοφίαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δύναμιν αὐτοῦ, «ὅτι δυνατός ἐστιν ὁ Θεὸς ποιῆσαι τὴν ἀνάστασιν πάντων τῶν ἀνθρώπων», φέρει δ' αὐτὴν ἀποδεικνυμένην καὶ ἐκ τῆς πληθύος καὶ τοῦ κάλλους τῶν κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς δημιουργίας ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ποιηθέντων. Ἄλλα καὶ οὐδ' εἶνε ἀναξία τῆς ἀναστάσεως ἡ σὰρξ, διότι καὶ κατ' εἰκόνα Θεοῦ ἐποικήθη καὶ δὲν ἀμαρτάνει μόνη «ἐὰν μὴ τὴν ψυχὴν ἔχη προηγουμένην καὶ προκαλουμένην αὐτήν» καθ' ὅσον δὲ «ἐκ τῆς ἀμφοτέρων συμπλοκῆς καλεῖται ἄνθρωπος», εὐνόητον ἐστὶ καὶ ἡ σὰρξ δεῖν νὰ ἀναστῇ. Ἄλλως τε, «ἀνάστασις ἐστὶ τοῦ πεπτωκότος σαρκίου» πνεῦμα γὰρ οὐ πίπτει. Καὶ κατὰ τὸν *Ταυανόν*, ἐφ' ὅσον ἡ ψυχὴ εἶνε «κρανερὰ διὰ σώματος», δὲν δύναται ποτε νὰ ὑπάρχῃ «χωρὶς σώματος, οὕτως ἀναστήσεται σὰρξ χωρὶς ψυχῆς». Ὁ δ' *Εὐρηναῖος*, παρὰπέμπων εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ θαυματουργηθείσας ἀναστάσεις νεκρῶν, δυσχυρίζεται ὅτι καὶ τὰ σώματα εἶνε δεκτικὰ τῆς αἰωνίου ζωῆς ὡς περιελθόντα τὸ πνεῦμα, ἐπικαλεῖται δὲ πρὸς τοῦτο καὶ τὰς σχετικὰς προφητείας τῶν Ἰσαΐου καὶ Ἰερωνίμου. Ὁ *Τερτυλλιανὸς* βεβαιεῖ ὅτι τὸ σῶμα καὶ ἐξίζει νὰ ἀναστῇ ὡς πολύταμος, καὶ δύναται, διότι ὁ Θεὸς εἶνε παντοδύναμος· ἄλλα καὶ πρόβει νὰ ἀναστῇ, ἵνα ὁ ἀνθρώπος τύχη τῆς ἀνταποδόσεως ἐν τῇ ἀρετῇ αὐτοῦ. Τὴν ἀνάστασιν τῶν νεκρῶν *Κλήμης ὁ Ρώμης* ἀποδεικνύει ἐξ ἀναλογῶν ἐν τῇ φύσει, π. χ. ἐκ τῆς διαδοχῆς τῶν ἡμερῶν καὶ τῶν νυκτῶν, ἀπὸ τῶν σπερμάτων τῶν καρπῶν καὶ ἰδίως ἀπὸ τοῦ πτηνεῦ φρίνικος, ἐπαγόμενος ὅτι «ὁ τρόπος ἐν τῇ σαρκὶ ἐκλήθητε καὶ ἐν τῇ σαρκὶ ἐλεύσεσθε», ἵνα καὶ αὕτη τύχη τῆς ἀνταποδόσεως. Καὶ κατὰ τὸν *Ἰσπόλυτον*, ὡς τὰ σπέρματα, οὕτως καὶ τὸ σῶμα γὰρ ἀνὸν ἀνίσταται, δύναται δ' ὁ Θεὸς νὰ καταστήτῃ καὶ τὸ σῶμα ἀθάνατον. Ἡ παντοδυναμία τοῦ Θεοῦ ἀποτε-

λεῖ ἐπιχείρημα καὶ διὰ τὸν *Μינוύκιον Φήλικα*· δυσκολώτερον—λέγει—τὸ παράγειν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος, ἢ τὸ ἀποκαθιστᾶν τὸν ὑπάρχον, παραπέμπει δ' ἐξ ἄλλου, καὶ εἰς τὰς ἀναλογίας ἐκ τῆς τῶν φυσικῶν φαινομένων ἐναλλαγῆς. Ὁ δ' *Ὠριγένης*, εἰς τὰς ἐνστάσεις τοῦ Κέλσου ὅτι οἱ χριστιανοὶ δοξάζουν τὴν ἐν τῇ ἀναστάσει ἀνάδυσιν «αὐταῖς σαρεῖν ἐκείναις», ἃς χαρακτηρίζει «σῶμα σεσηπός», ἀντιτάσσει τὰ ἐν *Α' Κορ. ιε' 35* ἐξ ὑπὸ τοῦ ἀπ. Παύλου λεγόμενα περὶ τῆς φύσεως τοῦ ἀναστησομένου σώματος, φέρει δὲ αὐτοὺς τοὺς στωικούς καὶ τὸν Σωκράτη δεχομένους τὴν ἀνάστασιν «κἂν μὴ ὀνομάζωσι τὸ τῆς ἀναστάσεως ὄνομα, τὸ πράγμα γὰρ δηλοῦσιν», ὡς καὶ τοὺς πυθαγορείους καὶ τὸν Πλάτωνα. Τοὺς φιλοσόφους τούτους ἐπικαλεῖται καὶ ὁ *Ἀθηναγόρας*, ὁ ἐκ πάντων τῶν ἀρχαίων ἀπολογητῶν εἰδικῶς ἐν ἰδίᾳ πραγματείᾳ εἰς τὸ θέμα ἐνδιατρίψας. Κατ' αὐτοὺς—λέγει—τοῦ κωλύει, γενομένης τῆς διαλύσεως τῶν σωμάτων, ἐξ ὧν τὴν ἀρχὴν συνέστη, ἀπὸ τῶν αὐτῶν αὐτὰ καὶ πάλιν συστήναι, ἀναπτύσσει δὲ καὶ ὅτι ἡ ἀνάστασις οὕτως ἀδύνατον ἐστὶ τῷ Θ. ᾧ, οὕτως ἀβούλητον.

(Συνεχίζεται)

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ

ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ

ΛΕΥΙΤΙΚΟΝ

Β': Ἀρχαὶ τῆς Λευιτικῆς ἱερωσύνης, 8, 1-10, 20.
(Ἰερλ. Β. 23, 1-23, 40, 12-13. Κσφ. 29)

I. *Χειροτονία τοῦ Ἀαρῶν καὶ τῶν υἱῶν του*, 8, 1-36. α') *Προκαταρκτικὰ τῆς ἱεροτελεστίας*, στ. 1-5: 1) Ὁ Θεὸς εἰσακοιλεῖ τὸν Μωϋσεά ὅτι εἶναι καιρὸς νὰ χωρήσῃ εἰς τὴν «χειροτονίαν» τοῦ Ἀαρῶν καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ, στ. 1-3. 2) Ὁ Μωϋσῆς ἐπέλεξε τὰς διατάγας τοῦ Θεοῦ, στ. 4-5. β') *Πρώται πράξεις τῆς χειροτονίας*, στ. 6, 13: 1) Ἡ λουσίς, στ. 6' 2) Ἡ ἀρχιερατικὴ ἀμφίεσις τοῦ Ἀαρῶν, στ. 7-9' 3) Ἡ χρίσις τοῦ θυσιαστηρίου, τῆς Σκηνῆς τοῦ Μαρτυρίου, τοῦ λουτήρος, καὶ τῶν σκευῶν αὐτῶν, στ. 10-11. 4) Ἡ χρίσις τοῦ Ἀαρῶν, στ. 12' 5) Ἡ ἀμφίεσις τῶν υἱῶν τοῦ Ἀαρῶν, στ. 14. Περλ. 28, 41' 40, 15' Λευιτ. 7, 36 κ. ἀ. γ') *Ἐπακολουθήσασαι τῇ χειροτονίᾳ θυσίαι*, στ. 14-30: 1) Προσφορὰ τοῦ μόσχου τοῦ περὶ ἁμαρτίας, στ. 14-17' 2) Ὁλοκαύτωμα τοῦ πρώτου κριοῦ, στ. 18-21. 3) Θυσία τοῦ δευτέρου κριοῦ κατὰ τὰς διατάξεις τῶν «θυσιῶν τελειώσεως» ἢ *εἰρηνικῶν* θυσιῶν, στ. 22-30. δ') Ὁ *ἐπίλογος* τῆς ἱεροτελεστίας, στ. 31-36: 1) Ὁ Μωϋσῆς ἀνακρινεῖ εἰς τὸν Ἀαρῶν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ὅποιαν χρεῖσιν ὀφείλουν νὰ κάμουν τοῦ μεριδίου των ἐκ τῶν θυσιάζομένων ζώων, στ. 31-32' 2) Ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς νεοχειροτονήτους ἱερεῖς ἢ ἀπο τῆς Σκηνῆς τοῦ Μαρτυρίου ἐξόδος, ἐὰν οὐκ συμπληρωθῶσιν ἐπὶ τῆς ἡμέρας ἀπὸ τῆς χειροτονίας των, στ. 33-35. 3) Ὁ Ἀαρῶν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἐτελοῦσι τὰς διατάγας τοῦ Θεοῦ, στ. 36.

II. Ὁ Ἀαρῶν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἄρχονται τῶν

λειτουρημάτων αὐτῶν, 9,1-24 α') Προπαρασκευῆ τῆς ἱεροτελεστίας, στ. 1-7 : 1) Ἡ ἐπίσημος ἐμφάνι- σις τῶν νεοχειροτονητῶν ἐνώπιον τῆς «γερούσιας Ἰσραὴλ» καὶ ἱεροτελεστικῆ ἐντολῆ τοῦ Μωϋσέως πρὸς τὸν Ἀαρὼν, στ. 1-4· 2) Ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἐντο- λῆς, στ. 5-7· β') Αἱ πρῶται ὑπὸ τοῦ Ἀαρὼν προ- σενεχθεῖσαι θυσίαι, στ. 8-22 : 1) Ὁ Ἀαρὼν, συμ- παραστατούμενος ὑπὸ τῶν υἱῶν του, προσφέρει διὰ τὸν ἑαυτὸν θυσίαν διπλῆν, «μοσχάριον περὶ τῆς ἁμαρ- τίας αὐτοῦ» στ. 8-11, καὶ ὀλοκαύτωμα, στ. 12-14· 2) Ὁ Ἀαρὼν προσφέρει τὰς ὑπὲρ τοῦ λαοῦ θυσίας : «χίμαρον περὶ τῆς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ», στ. 15· τὸ ὀλοκαύτωμα, στ. 16-17· καὶ τὸν «μόσχον καὶ τὸν κριὸν τῆς θυσίας σωτηρίου ὑπὲρ τοῦ λαοῦ», στ. 18- 21. 3) Ὁ Ἀαρὼν εὐλογεῖ τὸν λαὸν ἀπὸ τοῦ θυσια- στηρίου, στ. 22. γ') Ἐπισφράγισις τῆς τελετῆς, στ. 23-24 : 1) Ὁ Μωϋσῆς εἰσάγει τὸν Ἀαρὼν εἰς τὸ ἔσωτερικὸν τῆς Σκηνῆς, ἐνώπιον τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος· ἐξεληθόντες «ἐβλόγησαν» πάντα τὸν λαόν, στ. 23α· 2) Ἡ θεία ἐμφάνισις πρὸς ἐπιβε- βαίωσιν τῆς ἐγκαθιδρύσεως τοῦ ἀρχιερέως : καὶ τῶν ἱε- ρέων, στ. 23β-24.α· 3) Ἡ χαρὰ τοῦ λαοῦ, στ. 24β'.

III Ὁ Θεός, καὶ δι' ἔργων, καὶ διὰ λόγων, δια- κηρύσσει τὴν ἀγιότητα τῆς Δευτικῆς Ἱερουσῆνης. 10,1-20. α') Ἀδυστηροτάτη τιμωρία τοῦ Ναδάβ καὶ Ἀβιούδ, υἱῶν τοῦ Ἀαρὼν, στ. 1-7 : 1) Τὸ πα- ράπτωμά των, στ. 1. 2) Ἡ τρομερὰ τιμωρία παρα- χρῆμα, στ. 2. 3) Ὁ Μωϋσῆς, κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἐξηγεῖ εἰς τὸν λαὸν τὴν ἔννοιαν τῆς τριαυτῆς τιμο- ρίας, στ. 3. 4) Τὰ πτώματα τοῦ Ναδάβ καὶ Ἀβιούδ μεταφέρονται «ἐξω τῆς παρεμβολῆς», στ. 4-5. 5) Ὁ Μωϋσῆς ἀπαγορεύει εἰς τοὺς ἱερεῖς νὰ φέρωσι πένθος ἐπὶ τοῖς τιμωρηθεῖσι, στ. 6-7. β') Ὁ Θεὸς ἀπαγο- ρεύει εἰς τοὺς ἱερεῖς νὰ πίνουν μεθυστικά ποτά, ὁσάκις πρόκειται νὰ ἱεροουργήσωσι, στ. 8-11 : 1) Ἡ ἀπαγόρευσις, στ. 9 (ὁ στίχος 8 εἰσαγωγικός·) 2) Τὰ αἵτια τῆς ἀπαγορεύσεως ταύτης, στ. 10-11. γ') Χρη- σις τοῦ μεριδίου τῶν ἱερέων εἰς τινὰς θυσίας, στ. 12-20 : 1) Ὁ Μωϋσῆς ὑπομνησκει εἰς τὸν Ἀαρὼν καὶ τοὺς υἱοὺς του τὰς προγενεστέρας διαταγὰς τοῦ Θεοῦ ὡς πρὸς τὸ σημεῖον τοῦτο, στ. 12-15. 2) Σπου- δαία παράλειψις τῶν ἱερέων ἐν τελεσθείσῃ ὑπ' αὐτῶν θυσίᾳ περὶ ἁμαρτίας, στ. 16· 3) Ἀδυστηροὶ μομφαὶ τοῦ Μωϋσέως, στ. 17-18· 4) Ὁ Ἀαρὼν ἐπιτυγχάνει τὴν ἐπισείκειαν τοῦ Μωϋσέως, στ. 19-20.

E. I. K.

Ο ΜΑΛΕΑΣ ΜΙΚΡΟΝ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ

Ὁ Μαλέας εἶναι τὸ γνωστὸν ἀκρωτήριον τῆς Με- σογείου θαλάσσης, εἰς ὃ καταλήγει τὸ ὄρος Πάγων, τὸ ὁποῖον χωρίζει ἀπὸ Β. πρὸς Μ. τῆς ἐπαρχίας Λα- κεδαιμόνος καὶ Κυκουρίας τῶν Νομῶν Λακωνίας καὶ Ἀρκαδίας. Πρὸς τὸν Μαλέαν ἐκτείνεται ὁ τέως Δή- μος Βοιῶν τῆς Ἐπιδαύρου Διμηρᾶς.

Οἱ κάτοικοι τῶν χωρίων τοῦ τέως Δήμου Βοιῶν, ὧν τὰ πλησιέστερα πρὸς τὴν ἄκρην τοῦ Μαλέα εἶναι τὰ Βελανίδια ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς καὶ ὁ ἅγιος Νικόλαος ἐπὶ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς, τετράωρον ἀμφοτέρω ἀπ' αὐτῆς ἀπέχοντα, προκειμένου νὰ μεταβῶσιν εἰς τὸν

Μαλέαν, λέγουν: «Πᾶμε εἰς τοὺς σαράντα ἁγίους». Σέβονται δὲ καὶ τιμῶσιν αὐτὸν ὡς ἐν ἄλλο ἁγιον Ὄρος, ὅπερ πρὸς διαστολὴν ἀπὸ τοῦ Ἄθω ὀνομά- ζουσι «μικρὸν ἁγιον Ὄρος».

Ἐπὶ τοῦ ἀκρωτηρίου σφύζονται εὐρύτατα ἐρείπια οἰκοδομῶν τῆς Βυζαντινῆς ἐποχῆς, μαρτυροῦντα τὴν ἀνάπτυξιν καὶ ἀκμὴν ἐκεῖ θρησκευτικῆς ζωῆς, ἡ ὁποία ἀνέδειξε τὸν Μαλέαν εἰς σημαντικώτατον τοῦ βυ- ζαντινοῦ πολιτισμοῦ κέντρον. Τὰ ἐρείπια ταῦτα ἀνή- κουσιν εἰς μονὰς καὶ σκήτας.

Ποιοὶ εἶνε οἱ θεμελιωταὶ καὶ δημιουργοὶ τῆς ἐν τῇ ἄκρᾳ τοῦ Μαλέα θρησκευτικῆς ζωῆς δὲν εἶναι ἱστορικῶς ἐξηκριβηθέντα. Ἐκ τῶν σωζομένων μνη- μείων οὐδὲν προκύπτει. Ἡ ἐσχάτος παράδοσις, ὡς καταθέτις τοῦ χριστιανικοῦ σπινθῆρος, ὃ ὁποῖος παρήγαγε τὴν λαμπρὰν μετὰ ταῦτα ἐν τῷ Μαλέᾳ θρησκευτικὴν ζωὴν, ἀναφέρει τοὺς ὁσίους Θωμᾶν καὶ Γεωργίου τοὺς ἐν τῷ Μαλεῷ, ὧν τὴν μνήμην μεγάλως σέβονται καὶ τιμῶσιν οἱ ἐντόπιοι. Τοὺς αὐ- τοὺς δὲ παραδέχεται ὡς ἰδρυτὰς καὶ τῶν ἐκεῖ μον- ῶν ἁγίας Εἰρήνης καὶ ἁγίου Γεωργίου, ὧν σφύζονται τὰ ἐρείπια.

Πρὶν ἐκ τῶν δύο μονῶν εἶνε ἀρχαιότερα δὲν δύ- ναμαι νὰ καθορίσω οὐχ ἦτον δύναμαι μετὰ πιθανό- τητος νὰ τοποθετήσω τὸ ἔτος τῆς ἰδρύσεως αὐτῶν εἰς τὸν 13ον ἢ 14ον αἰῶνα. Ἡ ἐνέργεια ἀρχαιολο- γικῶν ἀνασκαφῶν πολλὰ σημεῖα θὰ διαφωτίσῃ καὶ εἰς πολλὰ ἐρωτηματικά θὰ ἀπαντήσῃ.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης Θεόκλητος Μηνόπουλος εἶχε προκηρύξει σοβαρὰν χρηματικὴν ἀμοιβὴν πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς κρύπτῃς τῶν λειψάνων τῶν ὁσίων Θωμᾶ καὶ Γεωργίου τῶν ἐν τῷ Μαλεῷ.

Μονὴ ἁγίου Γεωργίου. Ἡ μονὴ τοῦ ἁγ. Γεωργίου καὶ τὰ συγκροτοῦντα αὐτὴν οἰκοδομήματα κατέχει τὴν πρὸς ἀνατολὰς ἄκρην τοῦ Μαλέα. Καίτοι εἶνε ἠρειπω- μένη, διασφύζει ἐν τούτοις τὰ χαρακτηριστικά τῆς Βυ- ζαντινῆς ἐποχῆς, ὥστε μετὰ πολλῆς πιθανότητος νὰ δύναται τις νὰ τοποθετήσῃ τὸ ἔτος τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς εἰς τὸν 13ον ἢ 14ον αἰῶνα.

Τὸ συγκρότημα τοῦ ἐρειπιῶνος τῆς μονῆς τοῦ ἁγ. Γεωργίου ἀποτελεῖται ἐκ πλήθους ἄλλων οἰκοδομῶν καὶ κτισμάτων καὶ ἐκ τριῶν ναῶν.

Ἡ μονὴ περιεβάλετο ὑπὸ μανδροτόχου καὶ εἶχεν εἴσοδον ἐκ δυμῶν. Δεδομένου δ' ὅτι ὁ Μαλέας ἦτο ὄρητῆριον πετρατῶν, οἱ περικλειόντες αὐτὴν μανδροτό- τοιχοι ἦσαν ἰσχυρότατοι σχηματίζοντες καὶ πύργους πρὸς ἄμυναν.

Ὁ εἰς ναὸς κείμενος πρὸς Β. ὑψηλότερον τῶν ἄλ- λων τιμᾶται ἐπ' ὀνόματι τῶν ἁγ. Τεσσαράκοντα Μαρ- τύρων. Ἦδη εἶναι τελείως ἠρειπωμένος. Πρὸς τὸν ναὸν τοῦτον καὶ τὰ πλησίον αὐτοῦ οἰκοδομήματα ἀνερχόμεθα διὰ μικρᾶς κλίμακος, ἣν ἐσκέπαζεν εἰς πολυμικρὸς καὶ ἀμυντικὸς πύργος, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἡ θέα κατὰ τὰς προκίνας κυρίως ὄρας, ὅτε ἡ ἀμό- σφαιρα εἶναι καθαρὰ καὶ ὁ ὄριζων διαυγής, εἶναι ὑπέροχος. Ὑψηλότερον τοῦ ναοῦ καὶ τῶν παρικο- δομημάτων αὐτοῦ διακρίνονται ἐρείπια ἄλλων κτι- σμάτων.

Κατερχόμενοι ἐκ τῆς ἰδίας κλίμακος συναντῶμεν δρομίσκον, ὃ ὁποῖος ἄγει εἰς τὸν κυρίως ναὸν τῆς μονῆς, ἀσφαλιζόμενον πρὸς τὸ μέρος τοῦ βράχου, ἀποτόμως ἀποκλίνοντος καὶ κατερχομένου εἰς τὴν θάλασσαν, δι' ἰσχυροτάτου μανδροτοίχου.

Ὁ μανδροτόιχος οὗτος εἶναι σύγχρονος τῆς μονῆς. Κτίσματα ὑπάρχουν καὶ εἰς τὰ ἀνώτερα τοῦ δρόμου μέρη καὶ εἰς τὰ κατώτερα πρὸς τὸ μέρος τῆς θαλάσσης. Εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων μέτρων ἀπὸ τῆς κλίμακος ἀνόδου εἰς τὸν πύργον καὶ τὸν πρὸς Β. αὐτοῦ ναὸν τῶν ἁγίων Τεσσαράκοντα ὑπάρχει τὸ καθολικὸν τῆς μονῆς. Τὸ καθολικὸν τῆς μονῆς ἀποτελεῖται ἀπὸ ἓνα ἐπιμήκη ναὸν καὶ ἀνήκει εἰς τὰς μονοκλίτους θολωτὰς Βασιλικὰς. Ἔχει εἴσοδον ἐκ δυσμῶν καὶ κλίση κανονικὴν ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολάς.

Τὸ μήκος τοῦ ναοῦ εἶναι δέκα τρία μέτρα, τὸ δὲ πλάτος 5,90 μ. Ἡ πλευρὰ πρὸς μεσημβρίαν ἔχει καταπέσει, καθὼς καὶ ὀλόκληρος ἡ θολωτὴ καμάρα. Ἐπίσης ἔχει καταπέσει ἡ ἀνατολικὴ πλευρὰ καὶ τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς δυτικῆς. Σῶζεται μόνον ἡ βορεινὴ πλευρὰ μέχρι τοῦ μέρους ὀπότεν ἀρχίζει ἡ καμάρα.

Ἐἶχε δύο κιονοστοιχίας ἐκ τεσσάρων κίονων, ἀλλ' ἀμφοτέραι συγχωνεύονται εἰς τοὺς τοίχους τῶν δύο πλευρῶν, τῆς βορεινῆς καὶ τῆς μεσημβρινῆς, καὶ μετασχηματίζονται εἰς παραστάδας τῶν σχηματιζομένων ἐν ἀμφοτέροις τοῖς παραλλήλοις τοίχοις ἀρκοσολίων, ὧν τὰ καμαρωτὰ τόξα στεγαζοῦσι τάφους πλήρεις ὀστῶν. Οἱ πρῶτοι πρὸς ἀνατολάς κίονες συγχωνεύονται μετὰ τοῦ τέμπλου, οὗτινος τὸ πάχος φαίνεται ὅτι δὲν ὑπερέβαινε τὰ 0,25 μ. Ὁμοίως δύο πρὸς δυσμὰς κίονες συγχωνεύονται εἰς τὴν δυτικὴν πλευρὰν τοῦ ναοῦ. Ὁ ναὸς διαιρεῖται εἰς δύο, εἰς τὸν κυρίως ναὸν καὶ τὸ ἱερόν βῆμα. Εἰς τὸ βάθος τοῦ ἱεροῦ βήματος ὅτιθεν τῆς ἁγίας Τραπέζης, ἡ ὁποία ἦτο εἰς τὸ κέντρον αὐτοῦ, εἶναι προσεκτισμένον εἰς τὴν κόγχην τὸ σύνθρονον. Δεξιὰ τῆς ἁγίας Τραπέζης ὑπάρχει τὸ στόμιον μιᾶς ὑδροδεξαμενῆς, ἡ ὁποία κατέχει ὅλον τὸν χώρον τοῦ ἱεροῦ βήματος ὑπογείου.

Τὸ μήκος τοῦ ἱεροῦ βήματος εἶναι 4,15 μ., τὸ βάθος τῆς χηβάδος 1,70 μ., τὸ πλάτος τῆς χηβάδος 3,60 μ., τὸ δὲ πλ. τοῦ ἱεροῦ 5,90 μ.

Τὸ πλάτος τῶν χωνευτῶν κίονων καὶ αἱ διαστάσεις τῶν ἀρκοσολίων ἀπὸ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς εἶναι τοῦ πρώτου κίονος πλ. 0,70, τοῦ α' ἀρκοσολίου βάθος 0,85, ὕψος 2,85 μ., πλ. 2,50 μ. Τοῦ δευτέρου κίονος πλ. 0,70, τοῦ β' ἀρκοσολίου βάθος 0,85 μ., ὕψος 2,85 μ., πλ. 2,50 μ. Τοῦ τρίτου κίονος πλ. 0,65 μ. Τοῦ γ' ἀρκοσολίου βάθος 0,85 μ., ὕψος 2,85 μ., πλ. 1,25 μ. Τοῦ τετάρτου κίονος τοῦ συγχωνευμένου εἰς τὴν δυτικὴν πλευρὰν τὸ πλ. εἶναι 1,25 μ.

Οἱ κίονες οὗτοι ἀνέροντες ἐπὶ τῶν πλευρῶν τῶν τοίχων πρὸς τὴν καμάραν ἔτεμνον αὐτὴν ἔγκαρσίως καὶ ἐνούμενοι ἐσχημάτιζον ἰσοπλατῆ καμαρωτὰ τόξα, ἀνέχοντα τὸ βάρος τῆς καλυπτύσης τὸν ναὸν θολωτῆς καμάρας.

Ὁ μεσημβρινὸς τοίχος εἶναι ἰσχυρότατος, διότι κάτωθεν ἀποκλίνει ἀποτόμως πρὸς τὴν θάλασσαν βραχάδης κρημνός.

Ἐντὸς τοῦ κυρίως ναοῦ, περὶ τὸ κέντρον, ὑπάρχει τὸ στόμιον ἐτέρας ὑδροδεξαμενῆς, ἡ ὁποία καταλαμβάνει τὸ μέγιστον μέρος τοῦ ὑπογείου αὐτοῦ.

Ὁ ναὸς ἦτο ἀγιογραφημένος, ἐσωτερικῶς δὲ τοῦ φαινομένου στρώματος τῶν τοιχογραφιῶν παρατηρεῖται καὶ δεύτερον ἀρχαιότερον στρώμα τοιούτων.

Ἐπὶ τῆς βορεινῆς πλευρᾶς τοῦ τοίχου ἐν τῷ ἱερῷ καὶ εἰς ἀπόστασιν 1,40 μ. ἀπὸ τῆς παραστάδος τοῦ τέμπλου ὑπάρχει θύρα εἰσάγουσα εἰς παρεκκλήσιον, ὅπερ κατέχει τὸν βορεινὸν χώρον, κατὰ μήκος τῆς βορεινῆς πλευρᾶς τοῦ ἱεροῦ βήματος καὶ κείται ὑψηλότερον τοῦ δαπέδου τούτου περὶ τὸ ἓν μέτρον. Τὸ πλάτος τοῦ παρεκκλησίου τούτου εἶναι 2,25 μ., τὸ μήκος τρία μέτρα, τὸ πάχος τοῦ τέμπλου 0,40 μ. Τὸ βάθος τοῦ ἱεροῦ βήματος 1,60 μ., τὸ πλάτος τῆς χηβάδος τοῦ ἱεροῦ βήματος 2,10 μ., τὸ ὕψος τῆς χηβάδος τοῦ ἱεροῦ 2,70 μ., τῆς δὲ προθέσεως τὸ μὲν βάθος εἶναι 0,53 μ., τὸ δὲ πλάτος 0,62 μ.

Τὸ ναῖδριον τοῦτο διαιρεῖται εἰς τὸ ἱερόν βῆμα καὶ τὸν κυρίως ναὸν. Ὁ κυρίως ναὸς καλύπτεται ὑπὸ ἐνὸς τρούλλου στηριζομένου πρὸς ἀνατολάς μὲν καὶ μεσημβρίαν ἐπὶ δύο τόξων, πρὸς δυσμὰς δὲ καὶ βορρᾶν ἐπὶ τῶν τοίχων.

Τὸ κέντρον τοῦ τρούλλου κατέχει ὁ Παντοκράτωρ, τὸ δὲ τύμπανον αὐτοῦ αἱ παραστάσεις ἐννέα Προφητῶν.

Ἐφεξῆς ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω σχηματίζονται δύο ἔτι διαζώματα τοιχογραφιῶν ἐπὶ τῶν δύο πλευρῶν, τῆς βορεινῆς καὶ τῆς δυτικῆς, ὧν τὸ ἀνώτερον εἶναι πλάτος 0,65 μ. Ἀπὸ τοῦ δαπέδου μέχρι τῆς βάσεως τοῦ διαζώματος τῶν τοιχογραφιῶν τῶν Προφητῶν τὸ ὕψος εἶναι 2,80 μ. Κατὰ τὴν μεσημβρινὴν πλευρὰν εἶναι ἡ θύρα τῆς εἰσόδου. Ἐντὸς τοῦ ἁγίου βήματος διακρίνεται ἡ Πλατυτέρα, κάτωθεν αὐτῆς ὁ Χριστὸς θυόμενος καὶ ἑκατέρωθεν αὐτοῦ δύο ἄγγελοι προσκλίνοντες καὶ δύο Ἱεράρχαι, ὧν ὁ πρὸς τὸ μέρος τῆς προθέσεως εἶναι ὁ ἅγιος Νικηφόρος. Εἰς τὴν πρόθεσιν διακρίνονται ὁ ἅγιος Ρωμανὸς ὁ μελωδὸς καὶ ὁ Πρωτομάρτυς Στέφανος.

Ἐν τῷ κυρίῳ ναῷ ἐπὶ τῆς βορεινῆς πλευρᾶς διακρίνονται οἱ ἅγιοι Χριστόφορος, Μεγαλομάρτυς Γεώργιος, Ἰωάννης ὁ Καλυβίτης, Δομέτιος κ. ἄ., ὧν τὰ ὀνόματα εἶναι δυσδιάκριτα. Αἱ τοιχογραφίαι τῆς δυτικῆς πλευρᾶς εἶναι τελείως κατεστραμμέναι καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον κεκαλυμμέναι δι' ἀσβέστου.

Ἐν γένει αἱ τοιχογραφίαι εἶναι λίαν σκοτειναὶ καὶ ἔχουσιν ὑποστῆ ἄλλοιῶσεις λόγῳ τῆς ὑγρασίας.

Ὁ ναὸς τῶν ἁγίων τῶν Τεσσαράκοντα κείται πρὸς δυσμὰς τοῦ παρεκκλησίου αὐτοῦ καὶ ἐπὶ ἐπιπέδου τῆς στάθμης τοῦ ὕψους τοῦ τρούλλου αὐτοῦ.

Ἄνωθεν τοῦ συγκροτήματος τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Γεωργίου πρὸς Β. καὶ Α. ἀνυψοῦνται ἀπότομοι πετρώδεις βράχοι, σχεδὸν ἀδιάβατοι.

Κάτωθεν σχηματίζεται μικρὸς ὀρμίσκος καὶ ἐξ αὐτοῦ ἀνέρχεται βατὴ ἀτραπὸς ἀγούσα εἰς τὴν μονήν.

Μονὴ τῆς ἁγίας Εἰρήνης. Ἡ μονὴ τῆς ἁγίας Εἰρήνης κείται πρὸς δυσμὰς τῆς μονῆς τοῦ ἁγίου Γεωργίου ἐπὶ τῆς ἐτέρας ἄκρας τοῦ ἀκρωτηρίου, ἧτις εἶναι περισσότερο ἐπίπεδος καὶ περιβάλλεται καὶ

ὑπὸ μικρᾶς καλλιτεχνήσιμου ἐκτάσεως. Καὶ αὕτη περιεβάλλετο ὑπὸ μανδροτοίχου καὶ ὑπὸ πληθῆος κτισμάτων. Ὁ ναὸς εἶναι ρυθμοῦ βυζαντινοῦ σχήματος σταυροῦ, μικρὸς μετὰ τρούλλου εἰς τὸ μέσον. Ἔχει ὅμως τελείως ἀνακαινισθῆ ἔσωτερικῶς καὶ ἔξωτερικῶς, εἰς δὲ τὴν Β. Δ. πλευρὰν προσεκολλήθη κτίσμα ἐν σχήματι κύβου, ὅπερ ἔχει μεταποιηθῆ εἰς ὑδροδεξαμενὴν. Σφύζονται δύο κελλία, ἔτοιμα νὰ καταπέσωσιν, ἐντὸς τῶν ὁποίων κατὰ τὴν τελευταίαν ἐν ἔτει 1936 ἐπίσκεψίν μου εὔρον ἄσβεστον καὶ ἄμμον πρὸς ἐπιδιόρθωσιν αὐτῶν.

Εἰς τὴν κόγχην τοῦ ἱεροῦ Βήματος ἔξωτερικῶς εἶναι προσεκτισμένη κατὰ τὸ Β. Δ. μέρος ἡ ὀστεοθήκη, εἰς δὲ τὸ μεσημβρινὸν μέρος εἶναι προσεκτισμένον μικρὸν κελλίον ἠρειπωμένον. Κελλία διακρίνονται πολλά, ὡς καὶ μικραὶ ὑδροδεξαμεναί. Πρὸς τὸ ἀνατολικὸν μέρος τοῦ ναοῦ ὑπάρχει μία φραγκοσικῆ τεραστίου μεγέθους ἐν εἴδει δέδρου, ἐπὶ τῶν φύλλων τῆς ὁποίας οἱ ἐπισκέπται, ὡς ἐπὶ λευκώματος, ἀναγράφουν τὰ ὀνόματά των. Ἐμπροσθεν τοῦ Ναοῦ ἐκτείνεται κατὰ μῆκος ἀρκετὰ εὐρύχωρον προαίθριον, ἐνθα διατηροῦνται δένδρα ἀμυγδάλων καὶ συκῶν. Ἡ βλάστησις εἰς τοὺς πέριξ ἀγρούς κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀνοιξῆς εἶναι ζωηρά.

Ἐν τῷ χώρῳ τῆς μονῆς ἀνυψοῦνται πανύψηλοι βράχοι καὶ πᾶν ἀπότομοι, εἰς τὴν πλευρὰν δὲ ἐνὸς ἐξ αὐτῶν σφύζεται σκῆπη ἀπρόσιτος εἰς τὸν σημερινὸν ἐπισκέπτῃν. Τί κρῖμα ὅμως! Ἐκεῖ ὅπου ἐπὶ μακροὺς αἰῶνας ἔσφυζεν ἡ ζωὴ ἐνὸς μεγάλου θρησκευτικοῦ κέντρου, σήμερον ν' ἀπλοῦται ἡ ἐρημία καὶ νὰ κατοικῆ μονίμως ἡ ἀγιότης τῆς φύσεως. Τὰ ὑπέροχα αὐτὰ κειμήλια ἀφειθέντα εἰς τὴν διάθεσιν τῶν ἀγρίων ἀντιπνοῶν τῶν ἀνέμων καὶ ὑφιστάμενα ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος ἀνεπανορθώτους καταστροφὰς τείνουσι πρὸς τέλειον ἐξαφανισμόν. Καὶ ὅμως τὰ ἀπομεινάρια αὐτὰ τοῦ λαμπροῦ αὐτοῦ τῆς βυζαντινῆς ἐποχῆς θρησκευτικοῦ κέντρου, ὅπερ «μικρὸν ἅγιον Ὄρος» ἕνασμενίζεται νὰ ὀνομάξῃ ἡ ἐπιχώριος παράδοσις, ἔπρεπε νὰ ἔχωσι τύχει ἰδιαιτέρας φροντίδος τῆς ἀρχαιολογικῆς ὑπηρεσίας καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ Ὄργανισμοῦ Τουρισμοῦ.

Αἱ δύο αὐταὶ Μοναὶ καὶ δὴ ἡ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἔπρεπε νὰ ἀναστηλωθῶσι καὶ νὰ συντηρῶνται ἐπιμελῶς.

Ὁ Μαλέας εἶναι ἑκαταὶ τὸ κεντρικὸν σημεῖον τῆς Μεσογείου, ὅπερ ἐχορήσιμευς πρὸς δῆλωσιν τῶν ἀποστάσεων καὶ κατευθύνσεων εἰς τοὺς θαλασσοπόρους. Δι' αὐτὸ ἐπ' αὐτοῦ ἀνυψοῦται σήμερον εἰς ἀπὸ τοὺς μεγαλυτέρους καὶ τελειοτέρους εἰς ἔγκαταστάσεις φάρους.

Ἀπὸ τοῦ τόσον δὲ περιόπτου αὐτοῦ μέρους ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ μακροὺς αἰῶνας ὡς φάρος τηλαυγῆς ἠκτινοβόλει τὸν Ἑλληνοχριστιανικὸν πολιτισμὸν καὶ εἰδοποιεῖ τοὺς ποντοποροῦντας ἀνεξαρτήτως ἐθνικότητος, καὶ ἐξήγγελλε δι' αὐτῶν ἕως περάτων τῆς ὑψηλίου, ὅτι, ἂν δὲν ὑπῆρχεν ἡ Ἑλλάς καὶ ὁ Χριστιανισμὸς, δὲν θὰ ὑπῆρχε πολιτισμὸς.

Ὁ φάρος λοιπὸν οὗτος ὁ ἀπὸ τῆς Ν. Α. ἄκρας τῆς Πελοποννήσου ἀκτινοβολῶν τὸν Ἑλληνοχριστιανικὸν πολιτισμὸν, τὸ λαμπρὸν αὐτὸ θρησκευτικὸν κέντρον, τὸ «μικρὸν ἅγιον Ὄρος» τῆς Πελοποννήσου, τὸ ἐνδιαίτητα τῶν δύο καλλιτεχνικῶν αἰσθημάτων τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς τέχνης, ἐνθα ὁ ἄνθρωπος εἰσερχόμενος ἐμπνέεται ἀπὸ βαθύτατα θρησκευούσαν καὶ θεοφορουμένην διάνοιαν καὶ εὐρίσκει ἀφορμὰς νὰ θαναμάξῃ τὸ μεγαλεῖον τῆς φύσεως καὶ τοῦ Δημοουργοῦ τῆς, ὁ φάρος αὐτὸς τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ μεγαλείου ὀφείλει νῆ τύχῃ μείζονος τῆς φροντίδος τῆς ἀρμοδίων ὑπηρεσιῶν.

Πρέπει νὰ ζωντανεύσῃ, πρέπει νὰ ἀνακτήσῃ τὴν παλαιὰν αὐτοῦ εὐχέλειαν καὶ λαμπρότητα.

ΑΡΧΙΜ. ΜΕΛΕΤΙΟΣ ΓΑΛΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΩΝ. Γ. ΜΠΟΝΗ, ΥΦΗΓΗΤΟΥ

Η ΣΠΟΥΔΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΕΝ ΒΥΖΑΝΤΙΩ,*
ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΤΩ 1045
ΥΠΟ ΚΩΝ/ΤΙΝΟΥ ΤΟΥ ΜΟΝΟΜΑΧΟΥ (1042-1055)

Τὸ μετὰ τὴν διαίρεσιν τῆς μεγάλης ῥωμαϊκῆς αυτοκρατορίας νεοσυσταθὲν βυζαντιανὸν κράτος, ἐπόμενον ἦτο νὰ καταστῆ, ὡς καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἐκδηλώσεσι τοῦ πολιτισμοῦ, ὁ φυσικὸς, οὕτως εἰπεῖν, κληρονόμος τοῦ τελειοτάτου τότε ῥωμαϊκοῦ δικαίου. Τὴν κληρονομίαν δὲ ταύτην διεφύλαξε καθ' ὅλον τὸ χιλιετὲς διάστημα τῆς υπάρξεώς του πιστῶς, μεταδόσαν ταύτην καὶ εἰς τοὺς ὑποδούλους Ἑλληνας, ὁτινες πάλιν καθ' ὅλην τὴν πολυχρόνιον δουλείαν των ὑπὸ τὸν τουρκικὸν ζυγὸν, διεφύλαξαν αὐτὴν ὡς παρακαταθήκην ἱερὰν, παραδόσαντες εἰτα ταύτην καὶ εἰς τὴν ἐλευθερὰν Ἑλλάδα, ἣτις πλεῖστα προσαπεδέχθη ἐν τε τῷ δημοσίῳ καὶ τῷ ἰδιωτικῷ δικαίῳ τῆς. Παρατηρητέον δ' ὅτι, εἰ καὶ τὸ βυζαντιανὸν δίκαιον ἐν τῷ συνόλῳ του δὲν ἦτο ἢ αὐτὸ τὸ ῥωμαϊκόν, ἐν τούτοις πλεῖστα ὅσα διὰ τοῦ χρόνου ἴδια προσλαβόν, ἀπέβη σὺν τῷ χρόνῳ ἰδύτυπον, «βυζαντιανόν», ἢ ὡς ἑρθότερον παρὰ τῶν νομομαθῶν ἀπεκλήθη, «ἑλληνο-ῥωμαϊκὸν δίκαιον» - Jus Graeco-romanum¹.

Ἐν τοῖς ἀκολουθοῦσι θέλωμεν σχεδιαγραφήσει ἐν πάσῃ συντομίᾳ τὴν ἐν Βυζαντίῳ ἐξέλιξιν τῆς σπουδῆς τοῦ δικαίου ἀπὸ τοῦ Θεοδοσίου Β' (408-450) μέχρι τοῦ Κωνσταντίνου Μονομάχου (1042-1055) καὶ δὴ τὴν ἐν ταῖς ἀνωτάταις τῆς Κων/πόλεως σχολαῖς εἰδικῶς σπουδῆν τούτου².

* Κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς μελέτης μου: «Ἰωάννης ὁ Εὐφιλίνος» Ἀθήναι 1938, ἔλαβον ἀφορμὴν νὰ διαπραγματευθῶ καὶ τὸ παρὸν θέμα, ὅπερ—διὰ τὴν οἰκονομίαν τῆς ἕλης τῆς ἀνωτέρω μελέτης μου—δημοσιεύω νῦν αὐτοτελῶς.

1. Πρὸβλ. A u g. H e i s e n b e r g, Staat und Gesellschaft des byzantinischen Reiches (Die Kultur der Gegenwart. Teil I. Abt. IV. 1,2 Aufl.). Leipzig-Berlin 1923 σ. 369 ε.

2. Νύξεις τινὰς περὶ τῆς πρὸ τοῦ Μονομάχου (1042)55) διδασκαλίας τῆς Νομικῆς ἐπιστήμης δίδει τὸ Ἐπαρχικὸν βιβλίον, ὅπερ ἐν § 1 κανονίζει τὰ προσόντα τῶν μελλόντων ταβουλλαρίων. Ὅρα τὸ ἄριστον περὶ τοῦ Ἐπαρχικῶν βιβλίου ἔργον τοῦ A. Stoeckle, Spätromische und byzantinische Zünfte. Leipzig 1911. Ἐπιθετὸς αὐτῶς τὸ νεώτερον ἐπιμεμημένον ἔργον τοῦ Α. Π. Χριστοφίλου, Τὸ ἐπαρχικὸν βιβλίον Λέοντος τοῦ Σοφοῦ καὶ αἱ συντεχνίαι ἐν Βυζαντίῳ. Ἐν Ἀθήναις 1935 καὶ τὴν λταν ἐπαινετικὴν τοῦ Α. Stoeckle κριτικὴν, ἐν Byz. Zeitschr.

Τὰς πρώτας περί τῆς σπουδῆς τοῦ δικαίου ἐν τῷ Βυζαντιανῷ κράτει εἰδήσεις καρπούμεθα ἐκ τῆς ΙΕ' ὀμιλίας τοῦ Μακαρίου¹, ἐνθα σκιαγραφεῖται ἡ μορφωτικὴ σταδιοδρομία ἐνὸς κρατικοῦ ὑπαλλήλου. Μετὰ τὸ πέρας τῆς «στοιχειώδους» μορφώσεως εἰσέρχεται οὗτος εἰς τὴν «σχολὴν τῶν Ῥωμαίων», καὶ ταύτην δὲ περατώσας εἰσέρχεται ὡς «ἀρχάριος» εἰς τὴν «σχολὴν τῶν πραγματικῶν», δηλαδή τὴν νομικὴν σχολὴν, ἣν ἐγκαταλείπει μετὰ τοῦ λίαν κολακευτικοῦ τίτλου «σχολαστικός», ἥτοι «δικηγόρος»². Κατὰ ταῦτα προβαθμὶς τῆς «σχολῆς τῶν πραγματικῶν» ἦτο ἡ «σχολὴ τῶν Ῥωμαίων. ἐν ἣ κυρίως ἡ τῆς λατινικῆς γλώσσης καὶ φιλολογίας γνῶσις παρείχεται»³. Αἱ νομικαὶ σπουδαὶ μεγάλην προσέλαβον ὄθησιν ἀφ' ἑσῶς τοῦ Θεοδοσίου Β' (408—450) ἐν ἔτει 425 ἔδρυσεν ἐν τῷ πανεπιστημίῳ Κων/πόλεως δύο ἔδρας νομικῶν ἐπιστημῶν⁴.

Ἄλλὰ τεραστίαν προαγωγὴν εἰς τὴν σπουδὴν τοῦ δικαίου ἔδωκε τὸ μεγαλειώδες ἀναμορφωτικὸν τοῦ Ἰουστινιανοῦ Α' (527—565) ἔργον ἐν τῇ σφαίρᾳ τῶν νομικῶν ἐπιστημῶν. Τὸ μέγα τοῦ Ἰουστινιανοῦ Α' (527—565) νομικὸν κατόρθωμα ὑπὸ διπλὴν ἐμφανίζεται ὄψιν: πρακτικὴν καὶ θεωρητικὴν. Οὗτος δηλαδή διὰ τῶν μεγάλων τῆς ἐποχῆς τῶν νομομαθῶν—προεξάρχοντες τοῦ περιφήμου Τριβωνιανοῦ—, τὸ μὲν ἐκωδικοποίησε τὸ ἐν χρήσει δίκαιον, διευρύνσας ἕνα καὶ πλουτήσας τοῦτο δι' ἰδίων νομοθετημάτων, τὸ δέ, εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν τῆς νομικῆς ἀνάπτυξιν ἀποβλέπων, μετ' ἰδιαιτέρου ζήλου διωργάνωσε τὰ τῆς σπουδῆς τοῦ δικαίου ἐν τοῖς τότε πανεπιστημίοις, τῆς Ῥώμης, τῆς Κων/πόλεως καὶ τῆς Βηρυττοῦ. Καθώρρισε τὸ εἶδος καὶ τὸ ποσὸν τῆς διδασκαλίας ὕλης καὶ διέταξε τὴν συγγραφὴν νομικῶν ἐγχειριδίων, ἐπὶ τῇ δάσει τῶν ὁποίων ἔδει νὰ διδάσκηται ἡ ἐπιστήμη τῶν νόμων⁵. Ἐν τῇ Constitutio Omnem καθορίζεται

36 (1936) 443) 44 (παρὰ Χριστοφίλοπο ὄλφ, καὶ πᾶσα ἡ μέχρι σήμερον ἀφθονώτα ἐπὶ τοῦ θέματος βιβλιογραφία). Πρβλ. βιβλιοκρίσιν ὑπὸ G. Mickwitz, ἐν Byz.-ngr. Jbb. 12 [1936] 7368) 73.

1. Migne, P. G. 34, 603.

2. Πρβλ. Fr. Fuchs, Die höheren Schulen von Konstantinopel im Mittelalter (Byzantin. Archiv Nr. 8) Leipzig-Berlin 1926 σ. 6.

3. Hahn, Zum Gebrauch der lateinischen Sprache in Konstantinopel ἐν Festschrift für Martini von Schanz. Würzburg 1912 σ. 173 καὶ 182. Ἡ λατινικὴ γλῶσσα κατὰ τὸν IV. καὶ V αἰ. ἦτο κύριον μάθημα ἐν τῷ κύκλῳ τῆς γενικῆς μορφώσεως. Ἐπιθετικῶς τὸ νεώτατον ἔργον τοῦ H. Ziliacus, Zum Kampf der Weltsprachen im oströmischen Reich, Akad. Abhandlung Helsingfors 1935. Πρβλ. F. Dölger, ἐν Byz. Zeitschr. 36 [1936] 108) 117.

4. Ὁ αὐτοκράτωρ Θεοδοσίος Β' (408) 50) ἀνέθεσεν εἰς ἐπιτροπὴν νομομαθῶν τὴν συλλογὴν τῶν ἀπὸ τοῦ 312 ἰσχυροῦσθαι Constitutiones (Cod. Theod. I. 1, 5 τῆς 26 Μαρτίου 429). Πρβλ. P. Krüger, Geschichte der Quellen σ. 119 316. O. Seeck, Geschichte des Untergangs der antiken Welt. VI, 165, 428 ἐ. παρὰ Ernst Stein, Vom römischen zum byzantinischen Staate (284-476 μ. X.). Geschichte des spätrömischen Reiches. Wien 1928 I. 432 Ἐπιθετικῶς J. B. Bury, History of later Roman empire from the death of Theodosius I. the death of Justinian (395-565). In two volumes. London 1923.

5. Πρβλ. Moritz Voigt, Römische Rechtsgeschichte 1902, III, 135 ἐ.

ἐπίσης καὶ τὸ πρόγραμμα τῶν διδασκτέων μαθημάτων¹. Ἡ διάρκεια τῶν σπουδῶν τῆς ἐπιστήμης τοῦ δικαίου ὠρίσθη πενταετής. Βάσις τῆς διδασκαλίας ἦσαν αἱ Institutiones. Οἱ πρωτοετείς τῶν φοιτητῶν, Dupontii καλούμενοι, μετωνομάσθησαν Justiniani novi. Μετὰ τούτους εἶποντο οἱ Edictales, οἱ Papinianistae, οἱ «λύται» καὶ τέλος οἱ «προλύται»². Ὁ ἀριθμὸς τῶν καθηγητικῶν ἔδρων ἀπὸ δύο τῆς ἐποχῆς τοῦ Θεοδοσίου Β' (408—450), ἠδῆθήσαν ἐπὶ τοῦ Ἰουστινιανοῦ Α' (527—565) σημαντικῶς. Ἡ μὲ ἡμερομηνίαν 16 Δεκεμβρίου 533 ἐκδοθεῖσα Constitutio Omnem ἀναφέρει ὡς συντάκτας ὀκτώ καθηγητὰς τῆς νομικῆς σχολῆς, ὑπὸ τὴν προσωνομίαν antecessores. Ἐν τοῖς πανεπιστημίοις ἕως Κων/πόλεως καὶ Βηρυττοῦ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην φαίνεται πιθανώτερον νὰ ὑπῆρχον τέσσαρες καθηγητικαὶ ἔδραι ἐν τῇ νομικῇ σχολῇ³.

(Συνεχίζεται)

1. Moritz Voigt ἐνθ' ἄνωτ.

2. Fr. Fuchs, μν. ἐ. σ. 6 ἐ.

3. Fr. Fuchs, μν. ἐ. σ. 7 ἐ. Ἐκ τῶν ἐν τῷ ἐν Κων/πόλει Πανεπιστημίῳ μέχρι τῆς ἐν λόγῳ ἐποχῆς δρασκόντων καθηγητῶν γνωστοὶ εἶναι οἱ ἑξῆς: Ὁ Α. Λ. Ν. τ. ο. σ. (ἐπὶ Θεοδοσίου Β' (408) 50). Cod. Theod. VI, 21, ὁ Θεοδοσίος (Voigt II, 155), κρατικὸς σύμβουλος τοῦ Ἰουστινιανοῦ Α' (527) 65) καὶ σπουδαιότατος τοῦ ἐμδραστῆος νομομαθοῦς Κορπυρίου (Heimbach, Basilicorum libri LX. Lipsiae VI, 12. Τοῦ αὐτοῦ, Jus Gr. Rom. (Ersch und Gruber Encyclopädie τ. 86), ὁ Κορπυρίος, συνεργάτης ἐπίσης εἰς τὸν καταρτισμὸν τοῦ Corpus Juris, ὁ Α. Λ. Ν. τ. ο. σ. (ἐπὶ Θεοδοσίου Β' (408) 50). Cod. Theod. VI, 21, ὁ Θεοδοσίος, ὅστις ἐκ Βηρυττοῦ ἐκλήθη εἰς Κων/πόλιν (Voigt II, 151) καὶ ἄλλοι, ὡς οἱ Θεοφύλακτος, Ἀνατόλιος καὶ Ἰσιδωρος, εἰ καὶ δὲν διακρινίσθη εἰσέτι: ἂν οὗτοι ἐχρημάτισαν καθηγηταὶ τοῦ ἐν Βηρυττῷ ἢ τοῦ ἐν Κόπρῳ Πανεπιστημίου (K. E. Zach. A. Lingenthal, Geschichte des griechisch-römischen Rechts Berlin 1892⁵ σ. 6. Ernst Heimbach, Basilicorum VI, 13. Τοῦ αὐτοῦ, Jus Gr. Rom. (ἐνθ' ἄνωτ.) τ. 86, Voigt, μν. ἐ. σ. 151, ὕποσημ. 65). Εἰς τὸ τέλος τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἰουστινιανοῦ Α' (527) 65) ἀνήκουσι προσέτι οἱ ἀντικλήσορες Στέφανος καὶ Ἰωάννης Κοβιδᾶς (Heimbach, Basilicorum VI, 13 καὶ 18. Τοῦ αὐτοῦ, Jus Graeco Romanum ἐνθ' ἄνωτ. Μετὰ τὸ 650 ἐπιμαρτυρεῖται ὁ antecessor civitatis Constantinopolitanae Ἰουλιανὸς, οὐτινος διεσφῆθη ἐπιτομὴ τῶν Νεαρῶν (ἐκδοσις ὑπὸ G. Haenel, Constitutiones novellae Justiniani de Graeco in latinum translatae per Julianum, virum eloquentissimum, antecessorem civitatis Constantinopolitanae. Leipzig 1873. Πρβλ. Fr. Fuchs, μν. ἐ. σ. 7, ὕποσημ. 9).

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Τριακονταετηρὶς Ἰεραρχου.

Ἐκ τοῦ κατ' αὐτὰς ἐκδοθέντος πανηγυρικοῦ τεύχους τοῦ «Ποιμένος» τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Μυτιλήνης πληροφοροῦμεθα, ὅτι κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἡ Α. Σ. ὁ Μητροπολίτης Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβος συμπληροῦ τριακονταετίαν τῆς ἀρχιερατικῆς αὐτοῦ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ διακονίας. Ἡ τριακονταετής αὐτῆ ἀρχιερατεία, καὶ ὡς ἀπλοῦν χρονικὸν διάστημα θεωρουμένη, ἀποτελεῖ σπουδαῖον διὰ τὴν Ἐκκλησίαν κεφάλαιον ἐν τῷ καθ' ὅλου ἔργῳ τῆς ποιμαντορικῆς αὐτῆς ἀποστολῆς, ἥς τίσσονται πιστοὶ φορεῖς καὶ

ιεροφάνται οι την διακονίαν του ποιμένος εντεταλμένοι. Ἄλλ' αἱ τρεῖς δεκαετηρίδες τῆς ἱεραρχικῆς διακονίας τοῦ Σεβ. Ἰακώβου εἶνε τοῖς πᾶσι γνωσταὶ ὡς μεσταὶ ἀδιαλείπτων, κρατερῶν καὶ πάντοτε καρποφορωτάτων ἀγώνων ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ ἔθνους καὶ τοῦ ἐκάστοτε ἐμπειπιστευμένου αὐτῷ λογικοῦ ποιμνίου. Ἡ Σιδύρη, τὸ Δυρράχιον, ἡ Κορυτσᾶ, ἡ Κωνσταντινούπολις καὶ ἡ Μυτιλήνη ἀποτελοῦσι ἰσάριθμα στάδια, ἅμα δὲ καὶ σταθμοὺς περιφανεῖς ἀρχιερατικῆς δραστηριότητος, ἱεραρχικοῦ θάρρους, χριστιανικῆς αἰσιοδοξίας, ἀνυστάκτου ὑπὲρ τῶν πασχόντων μερίμνης, πασῶν δὲ τούτων τῶν ποιμαντορικῶν ἀρετῶν πρόκειται μνημεῖα ἀριπρεπῆ καὶ θεσμοὶ πολυμεροῦς κοινωνικῆς ὠφελείας, ὅποια ἡ θαυμασία διοργάνωσις τοῦ ἱεροῦ κηρύγματος, τὰ Κατηχητικὰ σχολεῖα ἢ ἐμπέδωσις τῆς Ἐξομολογήσεως, τὰ θρησκευτικὰ περιοδικὰ, τὰ φροντιστηριακὰ διὰ τὸν ἱερόν κλήρον συνέδρια, ἢ θεσμοθέτησις καὶ διοργάνωσις εἰδικῶν ἐορτῶν καὶ πανηγύρεων, ἢ Νυκτερινῆ Ἀπόρων παιδίων Σχολή, ἢ ἢ Πρακτικῆ Σχολῆ Ἀχλαδεργῆς, τὸ ἑλληνογαλλικὸν παρθεναγωγεῖον, ὁ προσκοπισμὸς, ἢ περὶ τῶν βυζαντινῶν καὶ τῶν λοιπῶν ἱερῶν μνημείων πρόνοια, τὸ Φιλόπτωρον Ταμεῖον, ὁ Ἐθνικὸς Παιδικὸς Σταθμὸς, τὰ Ὀρφανοτροφεῖα καὶ αἱ Φυλακαί, τὸ Βοστανεῖον Νοσοκομεῖον, τὸ διὰ τοὺς φυματιῶντας Θεραπευτήριον, τὸ Γηροκομεῖον, καὶ ἄλλα,—ἕνα περιουσιθῶμεν εἰς μόνα τὰ ἐν Μυτιλήνῃ καὶ διὰ τὴν ὅλην Δέσπον τεκμήρια τῆς τόσον γονίμου ποιμαντορίας, ἅτινα ἀνέδειξαν τὴν Α. Σεβασμιότητα μέγαν Ἐνεργέτην τῆς νήσου. Ἐπὶ τῇ τοσαύτῃ δαφιλείᾳ ποιμαντορικῶν ἐπιτεγγμάτων δικαίως δύναται νὰ καυχᾶται ἢ Ἐκκλησία, διότι εἶνε ἀπαντάματα ἀκραδάντου πίστεως εἰς τὴν θείαν τοῦ Μεγάλου Ποιμένος θρησκείαν, τῶν σωτηρίων ἀρχῶν τῆς ὁποίας ὁ Σεβ. Ἰακώβος ἔταξεν ἑαυτὸν πιστὸν ἐν τῷ ποιμαντορικῷ του ἔργῳ ἐφαρμοστῆν.

Τὸ ἐν Brown τῆ; Ἀμερικῆ; Πανεπιστήμιον ὄρισεν οὐρανὸν μαθημάτων περὶ Χριστιανισμοῦ καὶ Ἰουδαϊσμοῦ, ἅτινα ἀνέλαβον νὰ διδάξουσιν ὁ βοηθὸς Ἐπίσκοπος τῆς Rhode Island Σεβ. Bennett καὶ ὁ Δρ. Israel Goldman, ραββίνοι τοῦ ἐν Providence ναοῦ Emmanuel. Διασφαρτικαὶ ἐξηγήσεις τοῦ Πανεπιστημίου ἀναφέρουσιν ὅτι τοῦτο ὀποτελεῖ προσπάθειαν ἐξουρέσεως τῶν κοινῶν εἰς ἀμφοτέρως τὰς θρησκείας καὶ παρεμονίμων στοιχείων, διότι ἐν ἐποχῇ θρησκευτικῆς συγχύσεως καὶ ἀνθρωπίνου ἀνταγωνισμοῦ σκόπιμον εἶνε νὰ ἐκτεθῶσιν αἱ βάσεις μιᾶς ἀμυβαίας κατανοήσεως καὶ συνεργασίας μεταξὺ τῶν θρησκευτικῶν δυνάμεων τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας.

Λόγω τῆ; πλήρου; ἐκ τοῦ κράτους ἐξαρτήσεως τῶν σχολείων τοῦ ἀραβοφώνου πληθυσμοῦ τῆ; Παλαιστίνης, μεγάλη ἀνομοιότης ἐκπαιδεύσεως παρατηρεῖται μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν Ἑβραίων τῆ; Ἁγίας Γῆς. Οἱ ἀραβοφώνου, ἀνερχόμενοι εἰς 950,000, βλέπουν πρὸ τῶν θυρῶν των πλήρες σύστημα ἐκπαιδεύσεως ἀπὸ τοῦ παιδικοῦ κήπου μέχρι τοῦ Πανεπιστημίου διὰ Ἑβραϊκὸν πληθυσμὸν 430,000 Γνωρίζουν ἐπ' ἴσης ὅτι ἡ καταπληκτικὴ αὕτη ἀνάπτυξις

τοῦ Ἑβραϊκοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος ὀφείλεται κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν γενναιοδωρίαν τῶν ἕξω τῆ; Παλαιστίνης Ἑβραίων καὶ ὅτι ἡ ἰδικὴ των πενία ἐμποδίζει παρομοίαν ἀνάπτυξιν τῆ; ἀραβικῆς ἐκπαιδεύσεως. Αὕτη δ' ἀκριβῶς ἡ ἀδυναμία τῆ; ἐξομολογήσεως ἀποτελεῖ ἐν στοιχείῳ τοῦ μεταξὺ τῶν ἀραβοφώνων καὶ τῶν Ἑβραίων ἀνταγωνισμοῦ ἐν Παλαιστίνῃ. Οἱ Ἑβραῖοι ἔχουν ἐν Πανεπιστήμιον, 4 πλήρη γυμνάσια καὶ διαφόρους ἰδιωτικὰς τεχνικὰς σχολὰς πρὸς παρασκευὴν διδακτῶν, ὡς καὶ σύστημα παιδικῶν κήπων καὶ δημοτικῆ; ἐκπαιδεύσεως, χάρις εἰς τὴν ὁποίαν ἀποβίνει ἐγγράμματος ὄλος ὁ Ἑβραϊκὸς πληθυσμὸς τῆ; χώρας. Ἐν ἀντιθέσει πρὸς ταῦτα, ἀραβικὸν Πανεπιστήμιον δὲν ὑφίσταται, καίτοι ὅπωςδῆποτε παρομοιάζεται ἀναπληροῦν τὴν ἔλλειψιν τὸ ἐν Βηρυτῷ Πανεπιστήμιον ἐξ ἄλλου, ἐν μόνον γυμνάσιον ὑπάρχει διὰ τοῦ; ἀραβοφώνους, τὸ ἐν τῷ κρατικῷ ἱραβικῷ κολλεγίῳ τῶν Ἱεροσολύμων, εἰς ὃ φοιτῶσιν 100 σπουδασταί. Δὲν ὑπάρχει κρατικὸν γυμνάσιον κορασιακόν, ἢ δὲ δημοτικὴ ἐκπαίδευσις εἶνε ἐπὶ χείρων.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἡ Ι. Σύνοδος ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὴν ἀπὸ 21 Νοεμβρίου ἐ.ἔ. ἀπόφασιν τοῦ Συμβουλίου τῆ; Ἐπικρατείας, διὰ τῆ; ὁποίας ἀκυροῦται ἢ τῇ 5 ἰδίου μηνὸς καὶ ἔσται γενομένη ἐκλογή τοῦ Μητροπολίτου Κορινθίας κ. Δαμασκηνοῦ ὡς Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν συνεμορφώθη πρὸς αὐτὴν καὶ ἐθεώρησε καὶ τὰς παρεπομένας τῇ ἐκλογῇ πράξεις τοῦ Μηνύματος καὶ τῆ; Βεβαίωσεως ὡ; μὴ γενομένας καὶ μηδέπο; υπαρκτάς, ἀπεφάσισε δὲ, ὅπως ταῦτα ἀνακοινωθῶσι δι' ἰδιαιτέρου ἐγγράφου πρὸς τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Κορινθίας κ. Δαμασκηνὸν πρὸς γνῶσιν καὶ συμμόρφωσιν.

—Κατὰ τὴν δημοσίαν συνεδρίαν τῆ; Ἀκαδημίας τῆ; παρελθούσης ἐβδομάδος ἐπὶ μνημοσύνη τοῦ ἀπὸ τῆ; ἰδρύσεως τῆ; Ἀκαδημίας διατελέσαντος τακτικοῦ αὐτῆ; μέλου; αἰδίδιμου Ἀρχιεπισκόπου Χρυσόστομου ὀμίλησε περὶ αὐτοῦ ἐμπεριστατωμένως ὁ ἀκαδημαίικος κ. Κ. Δουβουνιώτης χαρακτηρίσας τὸν μεταστάνα ὡς ἐπιστήμονα καὶ ὡς ἱεράρχην. Ὁ κ. Δουβουνιώτης τὸν λόγον ποιούμενος καὶ περὶ τῶν ἀνεκδότων ἔργων τοῦ ἀειμνήστου ἀκαδημαίικου, συνέστησε θερμῶς ὅπως ἐξ αὐτῶν ἡ Ἀκαδημία ἀναδεχθῆ τὴν ἐκδοσιν τῆ; Ἱστορίας τῆ; Ἐκκλησίας Ἀντιοχείας λόγῳ τῆ; σπουδαιότητος τῆ; συγγραφῆς ταύτης, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ ἐκλιπὼν πρωθυεράρχης εἶχεν ἀφιερῶσει πολλὰ ἔτη τῆ; ζωῆ; του.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Ἡ ἐφημέριος τοῦ ἐν Spring Valley, Ill., ὀρθοδόξου συριακοῦ ναοῦ Σεραφεῖμ Νασὸρ ἐξέδωκεν ἐν ἀγγλικῇ μεταφράσει βιβλίον τῶν ὀρθοδόξων προσευχῶν περιλαμβάνον τὸν ὀρθρον, τὸν ἔσπερινόν, τὸ ἀπόδειπνον, τὴν λειτουργίαν, τὰς περικοπὰς τῶν Εὐαγγελίων καὶ τῶν Ἀποστόλων καὶ διαφόρους ἄλλας ἀκολουθίας εἰς 1150 σελίδας, πρὸς τέλος τῶν ἱεροτελεστιῶν ἐν ἀγγλικῇ γλώσσῃ χάριν ἰδίως τῶν νέων σύρων τῆ; Ἀμερικῆ; δι' οὗ; ἢ ἀγγλικῇ ἀπέβη ἢ μητρικῇ γλώσσῃ. Ἡ ἔκδοσις ἐγένετο τῇ ἐγκρίσει τοῦ σύρου Ἐπισκόπου Μπασίηρ.

ΡΩΜΑΤΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἀπεφασίσθη ὁ «κανονισμὸς» τριῶν εὐσεβῶν γυναικῶν, ἰδρυτρίων γυναικείων θρησκευτικῶν ταγμάτων κατὰ τὰ παρακάτω ἔτη τῆ; ἰδ' ἑκατονταετηρίδος: τῆ; Rossello, ἡτις ἵδρυσεν τὰς «θυγατέρας» τῆ; Παναγίας τῶν Ὀικτιρῶν», τῆ; Cabrini, ἰδρυτρίας τοῦ Τάγματος τῶν ἱεροποστόλων τῆ; Ἁγίας Καρδίας καὶ τῆ; Mazzarello, ἰδρυτρίας τοῦ Ἰνστιτούτου τῶν Θυγατέρων Μαρίας τῆ; Ἀντιληπτρίας.

—Ὁ γωαστὸ; ἀνατολιστής, γραμματεὺς τῆ; ἐπὶ τῶν Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν παρὰ τῷ Βατικῶν Ἐπιτροπῆ;

και πρόεδρος της Βιβλικής 'Επιτροπής, Σεβ. Καρδινάλιος Tisserant, εξέλεγε εσχάτως μέλος της εν Παρισίαις 'Ακαδημίας των 'Επιγραφών και των Γραμμάτων. "Ήδη το τμήμα τούτο του Γαλλικού 'Ινστιτούτου (Institut de France) αριθμεί ως μέλη 12 καθολικούς ιερείς. Μεταξύ των κυριωτέρων έργων του γένου ακαδημαϊκού εἶνε: Codex Zuquinenensis Rescriptus Veteris Testamenti, Codices Armeni et Oethiopicus της Βυτικανείου βιβλιοθήκης, και τὰ Specimina Codicum Orientalium. 'Ο Καρδινάλιος Tisserant ἔχρημάτισε μαθητῆ; τοῦ πατρὸς Lagrange ἐν 'Ιεροσολύμοις.

ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΣΜΟΣ

'Υπὸ τὸν τίτλον «Ora pro Judaeis» ὁ ἀγγλικὸς τύπος ἐδημοσίευσεν τὸν ἀκόλουθον τύπον προσευχῆς, ἣν κατὰ σύστασιν τοῦ 'Αρχιεπισκόπου Καντερβερβυρίας ἀνετέλλονται νὰ ἀναπέμπουν οἱ ἱερεῖς ἐν ταῖς ναοῖς ὑπὲρ τῶν διωκόμενων ἔβραϊων: «Οἰκτιρῶν Θεε, ὁ πάντων ἀνθρώπων Πλάστης, ὁ μὴδὲν τῶν ὑπὸ Σου ποιηθέντων μισῶν, οἰκτιρῶν τὸν παλαιὸν Σου λαὸν τῶν Ἑβραίων. Ἐμπνευσον εἰς πάντα τὰ ἔθνη συμπάθεια πρὸς τὰ πλάσματά Σου ὡς Σὺ οἰκτιρεῖς αὐτά. Ἄρον, ἰκετεύομέν Σε, ἀπὸ παντὸς ἔθνους πᾶσαν ἀγνοίαν, σκληροκαρδίαν και καταφρόνησιν τοῦ λόγου Σου, ἵνα 'Ιουδαῖος και Ἐθνικός συναποτελέσασιν ἐν πεινρῶν ὑπὸ ἓνα Ποιμένα, ἡνωμένοι εἰς ἓνα ἅγιον δεσμὸν ἀδελφωσύνης και εἰρήνης πρὸς τὴν μη' τοῦ Ἐδλογοῦ Σου Υἱοῦ, τοῦ Σωτήρος ἡμῶν 'Ιησοῦ Χριστοῦ. Ἀμήν».

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΟΜΕΝΩΝ

Περὶ τὰ τέλη τοῦ λήξαντος μηνὸς ἀντιπρόσωποι τῶν ἐν Ἀμερικῇ Ἐκκλησιῶν Ἐπισκοπικῆς και Πρεσβυτερικῆς συναελθόντες ἐν τῷ Γενικῷ θεολογικῷ Σεμιναρῖῳ τῆς Νέας Ὑόρκης εἰς ἐκτέλεσιν προγενεστέρως (1932—34) τῶν ἐν λόγῳ Ἐκκλησιῶν ἀποφάσεις περὶ ἐνώσεως των ἐν μιστηριακῇ κοινωνίᾳ, μετὰ συζητήσεως κατέληξαν εἰς τὴν ἀπόφασιν ὅτι ἡ ἔνωσις θὰ ἴδύνατο νὰ συνταλεσθῇ ἐπὶ τῆς βάσεως, ἐφ' ἣς ἐπετεύχθη παρόμοιον διάβημα τῷ 1934 μετὰ τῆς (ἐπισκοπικῆς) Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας και τῆς (πρεσβυτερικῆς) Ἐκκλησίας τῆς Σκωτίας. Ἡ ἀπόφασις αὕτη διετυπώθη εἰς σχέδιον κογκροδάτου, διπερ θὰ ὑποβληθῇ πρὸς τελικὴν ἔγκρισιν εἰς πρῶσεχῆ συνέλευσιν, συγκληθησομένην ἐν Princeton περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐπιόντος ἔτους. Αἱ μεταξὺ τῶν ἐν λόγῳ Ἐκκλησιῶν διαπραγματεύσεις αὗται ἀποτελοῦν τὴν πρῶτην τοιοῦτου εἴδους προσπάθειαν κατὰ τὴν τελευταίαν πενηκονταεταίαν, διότι παρομοία ἀπόπερα γενομένη κατὰ τὸ 1886—87 εἶχεν ἀπολήξει εἰς ἀποτυχίαν.

ΙΣΛΑΜΙΣΜΟΣ

Συνέδριον τοῦ τμήματος τῶν Τατάρων ἀθέων τοῦ Συνδέσμου τῶν ῥώσων ἀθέων, συγκληθὲν πρὸ τίνος ἐν Καζάν, ἀπεφάσισε τὰ ἐνισχύσει τὸν κατὰ τοῦ 'Ισλάμ ἀγῶνα και νὰ δημοσιεύσῃ εἰδικὸν ἀντιθερησκευτικὸν ὄργανον.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

'Αντωνίου Φ. Χαλὰ Βυζαντινὸς Πολιτισμὸς. Ἀθήναι, τύπος Σεργιάδου 1938 (σ. 20).

Π. Ι. Μπρατσιώτου Καθηγητοῦ τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου, Ἡ Ἀδελφότης τῆς «Ζωῆς». Τί εἶναι, τί ἐπιζητεῖ και πῶς ἐργάζεται; Ἀνάπτυκον ἐκ τῆς «Θρησκευτικῆς και Χριστιανικῆς Ἐγκυκλοπαιδείας». Ἀθήναι 1938 (σ. 16).

— Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α —

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

Ι. Μητρόπολις Χαλκίδος

Χρηνοούσης τῆς θέσεως τοῦ τακτικοῦ ἐφημερίου τῆς ἐνορίας Βουτῆ-Κυπαρισίου προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν ταύτην θέσιν ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία» ὑποβάλλωσιν εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως τὰ διὰ τοῦ ἀρθροῦ 68 τοῦ ἀν. νόμου 1369/

38 περὶ ἱερῶν ναῶν και ἐφημερίων ὀριζόμενα πιστοποιητικὰ πρὸς ἀνακήρυξιν αὐτῶν ὡς ὑποψηφίων ἱερέων τῆς ἀνωτέρω ἐνορίας. Ἐν Χαλκίδι τῇ 25 Νοεμβρίου 1938 † Ὁ Χαλκίδος Γρηγόριος.

Ι. Μητρόπολις Θεσσαλονίκης [3]

Καλοῦμεν πάντας τοὺς ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 68 τοῦ ἀναγκαστικοῦ νόμου 1369 ὀριζόμενα προσόντα και β:υλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν ἐφημερίου τοῦ ἱεροῦ ναοῦ ἁγίου Γεωργίου τῆς Κοινότητος Πανοράματος τῆς καθ' ἡμᾶς Θεοσώστου ἐπαρχίας, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ περιοδικῷ «Ἐκκλησία» ὑποβάλλωσιν ἅπαντα τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 68 τοῦ Ἀν. Ν. 1369 ὀριζόμενα δικαιολογητικὰ ἔγγραφα. Ἐν Θεσσαλονικῇ τῇ 11 Νοεμβρίου 1938 † Ὁ Θεσσαλονικῆς Γεννάδιος.

Ι. Μητρόπολις Ἐδέσσης—Πέλλης

Προσκαλοῦμεν τοὺς κειτημένους τὰ ὑπὸ τῶν ἰ. κανόνων και τοῦ νόμου 1369/38 ὀριζόμενα προσόντα και ἐπιθυμοῦντας νὰ καταλάβωσι τὰς κενὰς ἐνοριακὰς θέσεις τῶν ναῶν 1) Εἰδομένης, 2) Γερακίου, 3) Δυγάνης, 4) Πηγῆς και Πύλης 5) Παρθενίου 6) Πλατάνης 7) Πολλὰ Νερά 8) Λουτροχωμὲν ὅπως ἐντὸς μηνὸς ὑποβάλλωσι ἡμῖν αἰτήσιν μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων πιστοποιητικῶν. Ἐπιση; προκηρύσσομεν πρὸς κατάληψιν δύο κενῶν θέσεων ἐνοριακῶν τῆς πόλεως Ἐδέσσης διὰ τοῦ; ἰ. ναοῦ; Κοίτης τῆς Θεοτόκου και ἁγίων Ἀναργύρων. Οἱ ἔχοντας τὰ προσόντα νὰ ἀποστειλωσιν ἡμῖν αὐτὰ ἐντὸς μηνὸς τὸσον ἐκ τῆς πρῶτης κατηγορίας (προσκλήσις τοῦ Β') ὅσον και ἐκ τῆς Β' και τῆς Γ' (δι' αἱ; το Β' προσκαλοῦνται) ὡς και ἐκ τῆς Δ' κατηγορίας † Ὁ Ἐδέσσης Κωνσταντῖος.

Ι. Μητρόπολις Φλωρίνης

Προκειμένου νὰ ἀνακηρύξωμεν ὑποψηφίους πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ χωρίου Κερασιῆς τῆς ἰ. Μητροπόλεως ἡμῶν Φλωρίνης, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ὅπως μέχρι τῆς 10ης τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου 1939 ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ἀναγκ. νόμου 1369/1933, ἀρθρ. 66, ἔδαφ. 4, και ἀρθρ. 68 ἀπαιτουμένα πιστοποιητικὰ αὐτῶν διὰ τα περιεφερω. Ἐν Φλωρίνῃ τῇ 28 Νοεμβρίου 1938 † Ὁ Φλωρίνης Βασιλειὸς.

Ι. Μητρόπολις Δρυϊνουπόλεως, Κοντυνιῆς

Κουρῆτων, Χειμάρρους και Κοιτίνας

Ἐχρῖτες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 63 τοῦ ἀναγκαστικοῦ νόμου 1369/1938 «περὶ ναῶν και ἐφημερίων» προσκαλοῦμεν τοὺς ἐπιθυμοῦντας και βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὰς κενὰς ἐφημερικὰς θέσεις τῆς ἐπαρχίας ἡμῶν 1) Λαχνοκάστρου 2) Ὁρεινοῦ—Ἐρηβοῦ 3) ἁγίας Μαρίνης ἢ Βασιονιάς 4) Βροντισμένης και 5) Ἀργυροχωρίου ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς παρούσης δημοσιεύσεως προσέλθωσιν εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Μητροπόλεως Δελβινάκιον και ὑποβάλλωσιν ἡμῖν αἰτήσεις μετὰ τῶν ἐκ τοῦ νόμου τούτου ἀπορροθέντων δικαιολογητικῶν. Δελβινάκιον 22 Νοεμβρίου 1938 † Ὁ ἰετικός Ἀρχιερατικός Ἐπίτροπος Οἰκονόμος Π' Δημήτριος Γκιώκας.

Ι. Ἐπισκοπὴ Λάμπης και Σφακίων

Καλοῦμεν πάντας τοὺς βουλομένους και ἔχοντας τὰ νόμιμα και κανονικὰ προσόντα ὅπως μέχρι τῆς 31ης Δεκεμβρίου ἐν. ἔτους ὑποβάλλωσι τῇ καθ' ἡμᾶς ἰ. Ἐπισκοπῇ τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 68 τοῦ ἀναγκαστικοῦ νόμου 1369/1938 «περὶ ἱερῶν ναῶν και ἐφημερίων» ὀριζόμενα δικαιολογητικὰ ἔγγραφα, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων ἱερέων εἰς τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τῶν ἐνοριῶν 1) Κοξμερῆ—Ἀτσιπάδων, 2) Κρύας Βρύσης—Ὀρνέ τῆς ἐπαρχίας ἁγίου Βασιλείου και 3) ἁγίου Ἰωάννου—ἁγίας Παρασκευῆς τῆς ἐπαρχίας Ἀμαρίου. Σπήλι ἁγίου Βασιλείου 30ῃ Νοεμβρίου 1938 † Ὁ Λάμπης—Σφακιὸν Βυμέντιος.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Π. Σ. ΜΑΝΩΛΕΣΗΣ

Τύποις «Φοίνικας» ὁδὸς Δεωννάτου 4, Τηλ. 54-929